

אהרן הכהן - קדש קדשים

הגאון ר' בן ציון פלמן זצ"ל היה רגיל להביא את הסיפור הנפלא עם המלבי"ם והמשכילים, בפרשת תצוה. המלבי"ם היה אויבם המושבע של המשכילים, כידוע, הוא היה חוד החנית במלחמה נגדם, הם היו מתפארים שהם יודעים תנ"ך ודקדוק, אך המלבי"ם ידע יותר טוב מהם... הוא היה בזה חד בדרא.

בכל שבת, נהג המלבי"ם למסור שיעור בפרשת השבוע, והיו מתאספים שמה ציבור גדול. חוץ מן המשכילים - כמובן. שבת אחת, בפרשת תצוה, מסר המלבי"ם שיעור כדרכו, ולקראת סוף השיעור, הוא הסביר את הפסוק האחרון בפרשה: "וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה מדם חטאת הכיפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם קדש קדשים הוא לה'", ואמר המלבי"ם על מי הולך הפסוק קדש קדשים הוא לה? על 'אהרן הכהן'.

המשכילים כבר הרבה זמן חיכו לכזו שעת הכושר, כזו מעידה של המלבי"ם... מאיפה הוא לוקח כאלו דברים? על בן אדם אומרים שהוא קדש קדשים?... מהיכא תיתי. רש"י מסביר "קדש קדשים הוא - המזבח מקודש לדברים הללו בלבד, ולא לעבודה אחרת". זה מובן, המזבח הוא קדוש! אבל בן אדם?! איך הוא משנה דברים?! ונהיה מזה רעש גדול, המשכילים פרסמו שגם המלבי"ם טועה, וממילא לא צריך להתחשב במה שהוא אומר, ויצאו נגדו באש להבה.

באו אליו החרדים לדבר ה', ואמרו למלבי"ם, רביה, יש חילול ה' גדול! קורה שיש טעויות, אבל במקום שזה יתחיל להתפרסם, שהרב יגיד שהוא חוזר בו, וממילא הכל יגמר מהר ושלוש על ישראל. אמר להם המלבי"ם, אל דאגה, אני יסדר את העניינים בשיעור בשבוע הבא.

כאשר שמעו המשכילים שהמלבי"ם עומד לחזור בו מן הטעות שלו - זה היה הישג עצום והסטורי שגם הוא טועה... באותה שבת לא היה מקום להיכנס לבית הכנסת!... כולם באו, המשכילים גדשו בהמוניהם את ההיכל, וחיכו לשמוע את מוצא פיו של המלבי"ם, שיודה בטעותו. המלבי"ם נכנס, וכמו בכל שבת - הוא מסר שיעור כדרכו בקדש. והמשכילים מחכים ומחכים... מסכנים, הם צריכים לשמוע שיעור שלם בשביל שבסוף הם ישמעו שהוא אומר טעויות... אך לא היתה להם ברירה, הם פחדו לצאת - אולי כל רגע המלבי"ם יגיד את זה, אז הם נשארו לכל השיעור של המלבי"ם, והמלבי"ם לא היה מקצר... ממש בסוף השיעור אמר המלבי"ם, אמרו לי שבשבת הקודמת אמרתי משהו לא מובן, אז אני רוצה לחזור על הדברים: קדש קדשים הוא לה', מי? אהרן הכהן!

קעת התפרסם כבר יותר, לא רק שהוא טועה, אלא הוא גם לא יודע לחזור בו... ראו החרדים שכלתה אליהם הרעה, ובאו למלבי"ם, רביה! ביקשנו מהרב... קעת יתפרסם גם שהרב לא יודע לחזור בו ולהודות בטעותו...

חייד המלבי"ם ואמר: וכי בגלל שיש כמה משכילים עמי ארצות, אני צריך לחזור ביי?!... הם מתגאים שהם יודעים תנ"ך, הנה פסוק מפורש שהם לא יודעים... בדברי הימים (א - כג, יג) "בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו עד עולם...!" מפורש. אהרן נבדל להיות קדש קדשים.

ובאמת - מפורסמים דברי הרמב"ם בהלכות שמיטה ויובל (יג, יג) 'ולא שבט לוי בלבד', אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל, לעמוד לפני ה' לשרתו, ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלוקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה 'נתקדש קדש קדשים', ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים וכו'.

מה המקור של הרמב"ם שכל שבט לוי הוא קדש קדשים? בפסוק הזה שכתוב הוא ובניו עד עולם... אכן הרמב"ם מוסיף ואומר לנו שכל איש ואיש יכול להתקדש ולהיות קדש קדשים.

ואיך זוכים לכך?...

הנה כתוב ברמב"ם (בפרקי הצלחה בסוף תשובות הרמב"ם) "ודע כי משכן לבך הוא הארון בו גנוזים לוחות העדות". כל יהודי, גנוזים ב לבו לוחות העדות. "וכמו כן התורה גנוזה בלבך כתובה על לוח לבך. הלא תראה אמרו יתעלה 'עם תורת בלבם' (ישע"א נא, ז)".

הדברים שהבאנו שבוע שעבר בשם הבית הלוי, זה רמב"ם מפורש בפרקי הצלחה. עם תורת בלבם, יהודי הוא ארון הקודש! בפנים - יש לו את לוחות הברית. אז מה הפלא שכל יהודי אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו וכו' כמוש"כ הרמב"ם שם, הוא קדש הקדשים? מה הפלא קודש הקדשים?... ובאמת יש לנו לדעת, מה יותר חשוב, ארון הקודש שבלב כל יהודי כאמור בפרקי הצלחה הללו, או קדש הקדשים?...

ואומר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, (וכ"כ בברכת מרדכי) דבר מאד מעניין: יש רש"י בשני גמרות שמסביר מה זה אושפיזכן לשכינה.

הגמ' בסוטה (לז, א) מביאה מחלוקת מי קפץ ראשון לים סוף. ר' מאיר אומר, כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר אני יורד תחילה לים, וזה אומר אני יורד תחילה לים. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה. שנא' (תהלים סח, כח), "גם בנימין צעיר רודם", אל תקרי רודם אלא רד ים. והיו שרי יהודה רוגמים אותם שנא' (שם) שרי יהודה רגמתם. לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזכן לגבורה, שנאמר (דברים לג, יב) 'ובין כתפיו שכן'. ופי' רש"י, אושפיזכן לגבורה - שבית קדשי הקדשים בנוי בחלקו.

גמרא נוספת ביומא (יב, א) ומה היה בחלקו של בנימין? אולם, והיכל, ובית קדשי הקדשים, ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי. ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום, שנאמר חופף עליו כל היום. לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה, שנאמר ובין כתפיו שכן. ופירש רש"י, אושפיזכן, שהיה הארון נתון בחלקו.

שאל הברכת מרדכי, מי גילה רז זה לרש"י אם לא ברוח הקודש?... הרי בשני המקומות כתובות אותן מילים, זכה ונעשה אושפיזכן לגבורה. בסוטה, רש"י כותב קדש הקדשים, וביומא - ארון הקודש. מה הפשט?

אומר הברכת מרדכי, זה לא רוח הקודש זה רוח הקדושה, ומינייה וביה, לקפוץ לים - זו דרגה של מסירות נפש הכי גבוהה שיש. אך

לארון הקדש זה לא שייך, זה עוד לא מייצר זכויות לקבל תורה. מגיע לך את המקסימום - עד תורה. ומה זה? קדש הקדשים. איך זוכים לתורה?... והיה בנימין הצדיק מצטער עליו כל היום... יכלתי לזכות בעוד שטייגען קטן, לזכות גם ברצועה הזו, היתה לו תשוקה עזה לעוד קרבת אלוקים, ובחז"ל לא כתוב סתם מילים... מצטער כל היום! כשהוא קם בבוקר, כשהוא הולך בצהרים, בלילה, כל הזמן זה מלווה אותו, אוי מה שהפסדת... עם כזה רצון ותשוקה וצער - ככה זוכים לספר תורה! ולפיכך זכה שארון הקודש נפל בחלקו. ארון הקודש - זה יותר מקודש הקדשים!

בגדי כהונה בשביל להעריך את הכהונה

בתחילת הפרשה, הקב"ה מצוה את משה רבינו ע"ה על עשיית בגדי הכהונה לכבוד ולתפארת.

"ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי". נשאלת השאלה: בשלמא בכל עבודות המשכן - היתה באמת חכמה מיוחדת, וכמו למשל - טוו את העיזים - שטווים על גבי העיזים, אבל בשביל לעשות בגדים - למה צריך חכמי לב? צריך חייט טוב!...

נקודה נוספת, כבר העירו המפרשים (אבי"ע, ואוה"ח) למה במניין הבגדים הושמטו המכנסיים והציץ?

אומר הגאון ר' שמואל בירנבוים: בגדי כהונה - זה לכבוד ולתפארת. הרמב"ן מביא ב' פשטים: או שהיא נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמש"כ כחתן יכהן פאר, כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן וכו', ועל דרך האמת - לכבוד ולתפארת - לשרת בהם לכבוד ה' השוכן בתוכם ולתפארת עזם, וכו', והיו הבגדים צריכים עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן דיבר אל חכמי לב, שיבינו מה שיעשו.

וממילא, אומר הגר"ש בירנבוים, מכנסיים זה לא לכבוד ולתפארת, אלא לכסות בשר ערוה, ולכן זה לא כתוב בפסוק. אך הביא שכתוב עוד ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי. וברש"י - להכניסו בכהונה על ידי הבגדים, אז רואים שהבגדים לא נעשו רק לכבוד ולתפארת, אלא זה ההיכר תמצוי לקדש אותם לכהונה. אלא אומר הגר"ש בירנבוים: שהאחד תלוי בשני כהן שלא מבין את ערך הכהונה - הוא לעולם לא יוכל להיות באמת כהן טוב.

ונרחיב: הגמרא הידועה בסוף מסכת סוכה (נו, ב), על מרים בת בילגה שהמירה דתה והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. כשנכנסו יוונים להיכל היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח ואמרה, לוקוס, לוקוס עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק וכו'. שואלת הגמ', וכי בגלל הבת קונסים את אביה?

אמר אביי - אין. וכדאמרי אינשי - שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה, מה שתינוק מדבר בשוק - זה מה שהוא שמע או מאביו או מאמו.

למדו אותנו בישיבה: היא לא שמעה את מה שהיא אמרה ועשתה עד כדי כך, רק שאבא שלה לא ידע להעריך את הכהונה, הוא היה בא הביתה בלי מצב רוח, די... אין לי כח כל הזמן לעבוד, אין לי סבלנות לזה... הוא זלזל בכהונה, והבת שלו כבר פרקה עול לגמרי!!!

אם לא יודעים לכבד ולהעריך, ולדעת את ה'אשרינו מה טוב חלקנו, קשה באמת להתעלות במעלות. וכעין מה שאומרים, אחד שלא שואף להיות 'קצות' - גם ראש ישיבה גדול הוא לא יהיה... ואחד ששואף להיות ראש ישיבה - יש לו סיכויים להיות למדן טוב. ולכך עשו את הבגדי כהונה - לכבוד ולתפארת. הבן אדם צריך להבין כמה הוא נכבד וכמה הוא גדול, וזה נותן לו את הכח והאומץ לעשות את עבודתו בשלמות. וכמו שכותב המסילת ישירים (סוף פרק ז') "כי התנועה החיצונה מעוררת הפנימית".

וכל אחד מבין, שגם אם חייל פשוט לפעמים מזלזל בעבודה שלו, רמטכ"ל לעולם לא יזלזל בעבודה שלו, הוא יודע שהכל תלוי בו! כהן שיידע מהו התפקיד שלו, כמה הוא מרומם וכמה הוא נישא - הוא לא יזלזל בתפקיד שלו. לכן אחד משלים את השני, גם לכבוד ולתפארת, שיהיו בגדי מלכות גם לרומם אותו שיידע כמה הוא חשוב.

היופי בלבוש של בן תורה

וממשיך הגר"ש בירנבוים, לכן באמת בני תורה לובשים בגדים מכובדים לא כמו הרחוב. לא נראה אף בן תורה שהולך עם נוצה בכובע... בני תורה לא הולכים עם נוצות...

כשהייתי ילד, היו אנשים שהלכו עם כובע קש. החזון אי"ש מאד לא אהב את זה. בן תורה עם כובע קש זה לא מכובד.

סיפר הדוד שלי, ר' דוד מיישקובסקי (מנהל הישיבה), שפעם הוא היה אצל החזו"א, והחזו"א רצה להעיר לו על הכובע, שזה לא מתאים לבן תורה, ולמנהל ישיבה בפרט. אז הוא אמר לו, מה אתה עושה כשאתה הולך ברחוב ולידך עוברת פרה רעבה, והיא רואה שיש לך קש על הראש וזה מוצא חן בעיניה... תוך זמן קצר תשאר בגילוי ראש...

בן תורה מכובד, בן תורה לא לובש כובע קש, בן תורה הוא מובדל מהרחוב. הוא צריך להבין שהוא גדול, שהוא מרומם, וכשהולכים ברחוב - זה עם בגדי מלכות!

וזה בעצם העובדה שרבותינו כל כך הקפידו ללכת עם כובע וחליפה גם ברחוב, כי זה אשר בחר בנו מכל העמים, והבדילנו מן התועים!!! מי הם התועים? זה לא הולך על הערבים והגויים או משהו כזה... והבדילנו מן התועים, כל אלו שאנחנו רואים ברחוב שמהם אנחנו צריכים להיבדל. וזה מה ששומר עלינו, הבגדי מלכות שלנו. אנחנו לא ברחוב!

ויותר מזה: שמעתי פעם מהמשגיח הגה"צ ר' דן סגל שליט"א, בא נדבר על יופי. נשאל את כל אלו שמבינים ביופי, אבל יופי טהור ואמיתי: (לא יופי של פרצוף), מי יותר יפה: בחור ישיבה - עם חולצה לבנה, עניבה, כובע מכובד (גם אם זה לא בורסלינו...), וחליפה. או אחד שהולך ברחוב - תסלחו לי - עם מכנסי ג'ינס קרועים... שער ארוך שעובר על 'לא ילבש', ועגילים בשיעור חזו"א...

מבחינת יופי. יופי אמיתי וטהור! מי יותר יפה? ודאי שהבן תורה הרבה יותר יפה ללא שום ספק! וא"כ... הרי יופי זה לא דבר של בן תורה, זה דבר ששייך לרחוב! ואתם הרי רוצים להיות יפים... אז למה...?

אומר ר' דן: הגמרא אומרת (שבת ק"ג, ב) רבי יוחנן קרי למאני מכבודותא, בגדים זה מכבד את האדם. אדם מכובד לא מתאים לו לעשות שטויות.

הם רוצים שהכל יהיה מותר, עבדא בהפקירא ניחא ליה. זילא ליה, שכיחא ליה, פריצא ליה. הם רוצים לפרוק מוסרות. בכוונה, ששום דבר לא יחייב אותי! אני עושה מה שאני רוצה, ומה ש'יבא לי'. וי"א שזו היתה העבודה זרה של בעל פעור. אדם רוצה לפרוק את כל המוסרות.

עצם העובדה שאני מכובד, מגבילה אותי מלעשות דברים שלא תואמים את הכבוד הזה. ולכן מאד הקפידו על בגדי כהונה.

ומה עשו החכמי לב? אומר ר' שמואל בירנבוים, קו דק מפריד בין מה שכותב המסילת ישירים (פ"י"ג) "אמנם מי לא ידע שמלבישת הפאר והרקמה תמשך הגאווה", וכי"כ הרמב"ם (הל' דעות ב, ב), - ו-ה, ט) לבין הרוממות של קדושה שיש בבגדי כהונה שזה לקדשו לכהנו לי.

מי עושה את ההבדל הזה? החכמי לב, הם עשו לשם שמים. והלשם שמים בבת אחת מרומם את זה לרוממות דקדושה.

וכשם שבאכילת סעודת שבת - נהגו ישראל לאכול דברים הערבים לחיך. ובאופן נורמלי, יש כאלו שיהיו מזה זולל וסובא, ותוך רגע לא נודע כי באו אל קרבנה... ואצל האחרים - סעודת שבת זה מזבח! מה עושה את זה?... הלב. אם אתה מכוון לכבוד שבת קדש - זה מזבח. ואם לא - זה סתם ארוחה...
וזה החכמי לב, וזה מה שנמצא אצל הבני תורה, למה בן תורה הולך עם חליפה וכובע? לכבד את כבוד בית המדרש. לכבד את התורה ששוכנת בקרבו. זה הפרוכת של ארון הקודש...!
לכבוד ולתפארת. הוא יודע לכבד את התורה, ממילא התורה גם מכבדת אותו.

התורה תאיר לך את הנשמה

כתוב בילקוט תהילים (יז, רמז תרע"א) א"ר אלעזר, אמר הקב"ה לאדם, נרי בידך ונרדך בידי, נרי בידך, כי נר מצוה ותורה אור. נרדך בידי - נר ה' נשמת אדם, אם שמרת את שלי אשמור את שלך.
לשון נוספת מצינו בחז"ל בפרשה (שמו"ר פרשה לו) "אמר ישראל כי אתה תאיר נרי, ואתה אומר שנאיר לפניך?! אמר להם בשביל להעלות אתכם שתאירו לי כשם שהארתי לכם."
החפץ חיים הקדוש, היה מדבר עם הקדוש ברוך הוא. פעם א' הוא אמר, רבש"ע, תראה מה כלל ישראל עשו מן התורה שבכתב שנתת לנו... הם נתנו לך ש"ס בבלי, וש"ס ירושלמי... גאונים, ראשונים, אחרונים, אחרוני האחרונים... עד היום התורה מתרבה ומתרבה בלי סוף! ארונות ספרים מלאים וגדושים... תראה מה שכלל ישראל עשו לך, תראה כמה מפארים ומאירים את שמך ותורתך...!
הקב"ה אמר תאירו את נרי, קחו את התורה שלי וכביכול תאירו אותה. אני רוצה להחזיק לכם טובה... ועם ישראל - מאיר!
ואומר רבי שמואל עוד, באמריקה יש הרבה שנכנסים לדיכאון נפשי עמוק, והגבירים יותר מהעניים. העניים עוד בטוחים, אם יהי לי כסף - אני יהיה מאושר... אבל הגביר כבר יש לו את הכסף, והוא בכל זאת לא מאושר, אז הוא נכנס מהר לדכודך ודיכאון. ולפעמים זה דיכאון כ"כ עמוק, עד כדי כך שמותר לחלל עליו שבת. זה פיקוח נפש!

מה העצה?... דיכאון בא למי שהכל חשוך לו, הכל חושך. (אמנם חלק גדול זה דמיון בעלמא...) אמר הקב"ה - בא... תאיר את נרי ואני יאיר את נרדך! תלמד תורה. התורה תאיר לך את החיים, תאיר לך את הנשמה, תצא מהחושך שאתה שרוי בו... איזה מקום יש כאן לדיכאון?... תהיה מלא שמחה!!!

יש לך אוצר בידך!!! תתפלל...

דברנו פעם, אדם לא יודע ולא חושב כמה יהודי הוא מרומם, ופי כמה מרומם הבן תורה. הנה כעת ראינו שבן תורה יכול להיות קדש קדשים. למה אתה יכול להגיע? להאיר נר לקדוש ברוך הוא! לבן תורה - אין גבולות לפסגות שהוא יכול להגיע. אך הבעיה שלנו שאנשים לא מכירים בערכם...
הגאון ר' חיים קמיל זצ"ל מביא, (הרי עוד מעט מגיע פורים...) היה לנו דור שהגיעו לכזה נחות דרגה, בדיוטא התחנתונה... עד כדי כך שהם ראו איך שמזלזלים בכלי הקודש והמקדש - - ולא איכפת להם... הם אכלו, ושתו, ונהנו מסעודתו של אותו רשע. ממה אתה נהנה, שמבזים את הקודש?!... אך אותו דור(!), אותו דור הגיעו להדר קבלוה בימי אחשורוש!!! המתן תורה השלם - היה בדור הזה. עם מה הם עשו את זה? עם תפילה, דברי הצומות וזעקתם.
אדם בתפילה יכול להתרומם! חז"ל אומרים "כרום גלות לבני אדם" - אלו דברים העומדין ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן. אתה לא יודע לאן אתה יכול להגיע! מאשפות ירים אביון, אתה מתרומם לשיאים! להפוך מגזירת כליה על פשע חמור ולהגיע לקבלת התורה מאהבה!
אדם לא יודע איזה אוצרות יש לו ביד, אז הוא מזלזל בזה.

כתוב במדרש שמו"ר (פרש הל"ח אות ד') קחו עמכם דברים ושובו אל ה', וכו'. לפי שישראל אומרים, רבון העולם! הנשיאים חוטאים ומביאים קרבן ומתכפר להם, משיח חוטא ומביא קרבן ומתכפר לנו. אנו - אין לנו קרבנות. אמר להם: ואם כל עדת ישראל ישגו וכו' - גם לכם יש קרבן. אמרו לו עניים אנו. אין לנו כסף להביא קרבן... אמר להם דברים אני מבקש ואני מוחל על כל עוונותיכם שנא' קחו עמכם דברים, ואין דברים אלא תורה, שנא' אלה הדברים. אמרו לו, אין אנו יודעין. אמר להם בכו והתפללו לפני - ואני מקבל.

הקב"ה מבטיח! עם ישראל אומרים אין לנו כסף לקנות לקרבנות, אין לנו שכל ללמוד תורה, אומר הקב"ה - בכו לפני! תבכו על זה, תצעקו אלי - ואני מקבל!

"דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן". כל אדם נורמלי, אם הוא היה יודע כמה הוא יכול להשיג אם הוא היה משקיע בתפילה, כל החיים שלו היו משתנים! אם הוא יקפיד על תפילה, כל מה שהוא רוצה בחיים הוא יכול להשיג.

אבל בפועל, צריך לבא ולהתחנן לפני בחור, תקום לתפילה... 'תעשה טובה' לקב"ה... תבא כמה דקות קודם, אל תהיה חסידישעיר דחד שעה... (אם התפילה לוקחת לו שעה...) דהיינו לא ללכת לכל מיני קלויזים למיניהם... אתה יודע מה אתה מפסיד?!
הרי היית צריך לרוץ לשיבה. במקום רינה שם תהא תפילה, בישיבה זה תפילה, והתפילה מתקבלת פה!

אמר הגר"ח קמיל בשם השומר אמונים: אנשים חושבים, מילא אם הסטייפלער היה מתפלל... אבל מה אני?... אבל זה לא נכון. אתה! החוטא הגדול. הרי הקב"ה הבטיח קחו עמכם דברים! אין לי לא כסף להביא קרבן, לא לימוד תורה, שום דבר. בכו לפני ואני אקבל.

והמשגיח רבי דן סגל הוסיף את הפסוק בתהילים (קב, יח-יט) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם, תכתב זאת לדור אחרון.

ייסורים של זיכוך

דבר ידוע הוא, שבעבודת ה' צריך לעמול, צריך להשקיע.

בגמרא כתוב (יבמות מז, א) תנו רבנן: גר שבא להתגייר בזמן הזה - אומרים לו, מה ראית שבאת להתגייר?... אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים, דחופים, סחופים, ומטורפין, ויסורים באים עליהן! אם אומר יודע אני ואיני כדאי - מקבלין אותו מיד. וכו'.
אומר רש"י, ואיני כדאי, ואיני ראוי להשתתף בצרתן, ומי יתן ואזכה לכך! הלואי ואני אזכה לזה.

במדרש כתוב (תחילת הפרשה) 'ואתה תצוה'. הדא הוא דכתיב זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך. וכי לא נמשלו ישראל אלא לזית בלבד?! והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל וכו', למה ירמיה אמר זית רענן יפה פרי תאר? אלא מה הזית הזה, עד שהוא באילנו מגרגרין אותו, ואח"כ מורידין אותו מן הזית - ונחבט, ומשחובטין אותו - מעלין אותו לגת, ונותנין אותו במטחן, ואח"כ טוחנים אותו, ואח"כ מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים, ואח"כ נותנין את שמנו. כך ישראל: באין אומות העולם וחובטין אותם ממקום למקום, וחובשים אותן, וכופתין אותם בקולרין, ומקיפין אותן טרטיטין, ואח"כ עושים תשובה והקב"ה עונה להם, הוי "זית רענן יפה פרי תאר".

ברור שכלל ישראל הם מלאים ביסורים. אבל הייסורים זה לא בשביל להעניש אותך, אלא בשביל לזכך אותך שתוכל לזכות להיות שמן זית זך. הגר - צריך להיות 'מבין', הלואי ואני אזכה! גוי שמקבל יסורים - זה עונש. יהודי שמקבל יסורים - זה לזכך אותו, ולזכות אותו.

אומר המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: את הייסורים הללו בן אדם יכול לבחור לעצמו. אם אדם עמל בתורה, העמל התורה הזה

נקרא יסורים. ולא יהיו לו יסורים מסוג אחר. אבל אם הוא לא עמל בתורה - יש לו מבחר גדול... חולי, עניות, שלום בית, ועוד צרות, כל מיני דברים שהוא יכול לבחור, אתה בידיים שלך בוחר לך.

ועל זה אמר הכתוב (תהלים צד, יב), **"אשר הגבר אשר תיסרנו קה, ומתורתך תלמדנו", ואחז"ל אין לך אדם שאין לו יסורים. אשרי מי יסוריו באים עליו מן התורה.**

היסורים של כלל ישראל - אלו הן יסורים של זיכוך שהגוי שרוצה להתגיייר משתוקק לזכות לזה. אבל אתה יכול לזכות לכך עם דף גמרא עם עמל התורה.

חוב תחת חוב

היה סיפור אמיתי, מאד מעניין. אברך ת"ח בא אל מרן שר התורה שליט"א ואמר לו שיש לו הרבה חובות וקשה לו להיחלץ מזה.

אמר לו הגר"ח, גם לי יש חובות... אמר האברך, אינו דומה... החובות של הרב זה בלימוד, הרב כל שנה גומר ש"ס בבלי, ירושלמי, ועוד... אני מדבר על חובות של כסף...! אמר לו ר' חיים, מי שיש לו חובות כמוני - אין לו חובות כמוך. שאל האברך, אז מה הרב רוצה, שאני יתחיל ללמוד בבלי, ירושלמי, רמב"ם ותוספתא?! אני לא יכול... אמר לו הגר"ח, לא אמרתי לך... רק ש"ס בבלי, תגמור כל שנה ש"ס בבלי. האברך הזה היה אומר ועושה, וכבר באותו היום הוא התיישב ללמוד שבע דפי גמרא ע"מ לגמור ש"ס בבלי, ותוך זמן לא רב - הכל הסתדר. (ואני יודע על מי מדובר...)

חוב תחת חוב. יסורים תחת יסורים. או חובות של ר' חיים, או חובות ממנויות. ההחלטה בידיים שלך.

מנהיג - צריך אחריות

קראנו בשבוע שעבר על הכרובים, "ופניהם איש אל אחיו", אומר בעל הטורים, "כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה".

שואל מרן רה"י זיע"א, מילא כמו שני חברים - מובן. פניהם איש אל אחיו. אבל מי אמר שהם מדברים בדברי תורה ולא בדברים בטלים?...

והסביר: אדם שמחייך לחבירו - לא בהכרח שזה נובע ממחשבה על הזולת. הרי אם גביר - חיוך לגביר שווה כסף, הוא נותן אח"כ תרומה גדולה... זה לא נחשב פניהם איש אל אחיו. אדם כזה - הוא חושב על עצמו. "ופניהם איש אל אחיו הכוונה היא לרצות באמת בטובת השני! וזה רק בדברי תורה.

וכעת יש דבר שהוא סוד ההצלחה:

הסבא מסלבודקא פעם התבטא, אם אני לא אצליח לעשות שר' אהרן קוטלר יהיה מנהיג - אני אשב על זה בגיהנם! שאלו אותו, הרי לא חסרים בעלי כישרון בסלבודקא... למה דוקא ר' אהרן?

אמר הסבא, הוא בחור מאד אחראי. מנהיג - צריך להיות עם אחריות. יהושע היה עם אחריות. הוא סידר את הספסלים בבית המדרש. היה איכפת לו! הוא היה אחראי על הבית מדרש - וזכה להיות מנהיג. אדם בלי אחריות - לא זוכה.

כאשר ראש ישיבת סלבודקא הגרמ"ה הירש שליט"א רוצה להמליץ על בחור שהוא טוב, הוא אומר - זה בחור עם אחריות! בשביל מנהיג - נדרשת אחריות. והאחריות מתחילה מהיום! הרב שך היה אומר כל בחור יש לו אחריות על הבית מדרש. הוא יכול מחד - להיות כמו משה - שזכה וזיכה את הרבים.

ע"י שבחור בא בזמן, ולומד - גם אחרים באים.

ומאידיך - הוא יכול להיות חוטא ומחטיא. הוא לא בא, ובגללו עוד בחורים לא באים.

בשנותיה הראשונות של הישיבה, היה פעם בחור שבא ללמוד עם ארבעים ושנים מעלות חוס! אמרו לו שילך לנוח, אך שום דבר לא עזר... הוא אמר, הרב שך היה אומר, שאם בחור לא נמצא בישיבה - הוא חוטא ומחטיא. אני לא רוצה להיות חוטא ומחטיא...

אנחנו שפחדנו על הבריאות שלו, שאלנו את מרן רה"י זיע"א, והוא אמר, תגידו לו שאחד שנמצא תמיד בישיבה, אם פעם אחת הוא לא נמצא - כולם מבינים שהוא חולה, זה לא חילול ה'... אותו בחור נרגע, והלך לשכב... מושגים של אחריות!

נבין: מי יתן את הדין על שישי שבת? אם יש מושג שבחור צעיר לא מגיע לסדר בשישי - שבת זה הרי קורע לב! זה צועק!!! מי עשה את זה? ... בחור לא מגיע, עוד בחור לא מגיע, נוצר רפיון, וכאשר מתחיל להיות רפיון - זה נמשך... ואח"כ משלמים על זה לדורי דורות. בחור כזה - אולי הוא יהיה ת"ח.

אבל מנהיג - הוא ודאי לא יהיה! חסר לו אחריות...

כשהחזון אי"ש נפטר, הגאון ר' מרדכי כהן (מר"י סלבודקא) שאל את הגי"ר נתן שולמן זצ"ל, מה יהיה כעת עם גזירת גיוס בנות?... אמר לו הגר"נ שולמן, ר' מרדכי! על גיוס בנות אני לא מפחד, הרבה שלוחים למקום. אבל מה עם עוד סימן בחזון אי"ש?... זה מה שחסר לנו!

מה חסר לקב"ה בדור הזה? חסר לו בחור שיאהב את התורה ויהיה אחראי! הקב"ה כן רוצה להכניס את כולם שיהיו מנהיגים, הוא כן רוצה שיהיו גדולים אמיתיים! אבל חסר לו אחראיים!...

היה צריך לנסח מודעה: הקב"ה מחפש אחראיים, מקום העבודה: בית המדרש. השכר: בזה ובנא. שכר גבוה למתאימים!

הפוך בה והפוך בה, דכולא בה!

לע"נ

צופיה בת לולו ע"ה
נלביע ט"ז אדר
תנצב"ה

לע"נ

הרב חיים דוד הלוי זצ"ל
רב ואב"ד ת"א
נלביע י"ב אדר
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com